

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра професійної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

 Вікторія КРИКУНОВА

«26» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН**

	(назва навчальної дисципліни)
освітній рівень	магістр
	(бакалавр, магістр)
спеціальність	015 «Професійна освіта»
	(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація (освітня програма)	«Професійна освіта (Економіка)»
	(назва спеціалізації)
факультет	економічний
	(назва факультету)

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Теорія і методика викладання економічних дисциплін»

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

«Професійна освіта»,

спеціальністю

015 «Професійна освіта»

(назва освітньої програми)

(шифр і назва спеціальності)

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Роман Чепок, доцент кафедри професійної освіти, к.пед.н, доцент

Наталія Танклевська, професор кафедри економіки та фінансів, д.екон.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри професійної освіти

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Затверджено на Вченій раді факультету економічного

Протокол від „ 26 ” серпня 20 22 року № 1

Завідувач кафедри професійної освіти

Роман ЧЕПОК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

„ 26 ” серпня 20 22 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань: (шифр і назва) 01 «Освіта / Педагогіка»	Обов'язкова компонента	
Змістовних частин – 2	Спеціальність (шифр і назва) – 015 «Професійна освіта»	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
Змістовних частин – 2		Семестр:	
		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - (назва)		Лекції:	
	22 год.	12	
Загальна кількість годин - 150	Освітній ступень – другий (магістерський) рівень вищої освіти	Практичні, семінарські:	
		28 год.	14
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: самостійної 3,0 роботи студента: 3,0		Лабораторні:	
		-	-
		Самостійна робота:	
		100 год.	124
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
	Вид контролю: іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 50 год до 100 год, для заочної форми навчання – 26 год до 124 год

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни Мета дисципліни «Теорія і методика викладання економічних дисциплін»: є формування у студентів сучасної економічної і фінансової культури та мислення, професійних педагогічних умінь з проектування й методичного супроводу процесу викладання предметів економічного спрямування та його реалізації у вищих навчальних закладах, закладах загальної середньої освіти, професійно-технічних навчальних закладах, училищах, ліцеях.

Завдання дисципліни: З'ясування закономірностей та структури процесу викладання курсу економіки та курсів економічного спрямування за вибором; формування умінь використання інноваційних освітніх технологій як засобу активізації навчального процесу та підвищення його ефективності; оволодіння методикою контролю і оцінювання навчальних досягнень студентів (учнів); розвиток творчих здібностей в організації позакласної економічної освіти школярів, проведенні гурткової роботи та ін.

Об'єктом вивчення дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» є процес набуття і вдосконалення вмінь та навичок здобувачів вищої освіти з дисципліни.

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК 03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
Спеціальні (фахові)	СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності. СК 7. Навички консультування у сфері професійної освіти. СК 9. Здатність використовувати знання, уміння і навички в галузі теорії і практики викладання економіки. СК 10. Здатність застосовувати у викладацькій діяльності наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економіці.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	РН 3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію. РН 5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проєктів у професійній освіті та міждисциплінарних проєктів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів. РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.

	PH 10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.
--	--

3. Програма навчальної дисципліни

Години (лекційні/ семінарські)	Тема	Результати навчання	Завдання/способи контролю
4/4	Тема 1. Методика викладання економічних дисциплін як навчальний курс	Розгляд чинників, що вплинули на розвиток економічної галузі; аналіз історичного аспекту розвитку економічної галузі; вивчення структури, завдань та соціально-теоретичних основ сучасних економічних моделей.	Проблемно-пошукові питання, дискусія, групове опитування
4/4	Тема 2. Методика підготовки та проведення уроків економіки	Вивчення класифікації методів. Аналіз економічних чинників у професійній підготовці фахівців зі спеціальності 015 Професійна освіта .	Відповіді на запитання, Реферативні виступи, тренінг
2/4	Тема 3 Методика організації самостійної роботи школярів при вивченні економічних дисциплін	Визначення проблем здоров'я-збереження в освіті, а також суб'єктів здоров'язбереження в умовах освітньої діяльності. Розгляд Засвоєння теоретичних навичок Ергономічний підходу до організації освітнього здоров'язберігаючого середовища. Розгляд самостійної роботи учнів.	Тестові завдання, дискусія, кейс завдання
2/2	Тема 4. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з економіки	Розбір технології оцінювання навчальних досягнень учнів з економіки.	Ділова гра, індивідуальні завдання, обговорення
2/4	Тема 5. Методи, засоби і прийоми навчання в економічній освіті	Засвоєння прийомів і методів організації самостійної роботи. Виділення критеріїв оцінювання самостійної роботи.	Обговорення, виконання індивідуальних завдань, дискусія
2/4	Тема 6. Інтерактивне навчання на уроках економіки	Засвоєння сутності та основних інтерактивного навчання, умов його продуктивності. Сформованість навичок організація самоосвітніх заходів.	Реферативні виступи, кейс завдання

4/6	Тема 7. Економічні ігри та методика їх використання	Вивчення основних тенденції дослідження педагогічних технологій у навчанні. З'ясування факторів підвищення якості навчання за рахунок ділових ігор.	Тести, питання, дискусія, обговорення, ділові ігри
-----	---	---	--

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Частина 1.							
Змістова частина 1: Предмет методики викладання економічних дисциплін							
1	Тема 1	Методика викладання економічних дисциплін як навчальний курс	4		4	10	8
	Тема 2	Методика підготовки та проведення уроків економіки	4		4	10	8
2	Тема 3	Методика організації самостійної роботи школярів при вивченні економічних дисциплін	2		4	10	8
3	Тема 4	Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з економіки	2		2	10	8

5	ПК ЗЧ 1					1	10
Разом за змістовим модулем 1		51	12	-	14	40	50
Частина 2.							
Змістова частина 2. Засвоєння прийомів, методів і засобів організації навчання в економічній освіті.							
6	Тема 5	Методи, засоби і прийоми навчання в економічній освіті	2		4	20	8
7	Тема 6	Інтерактивне навчання на уроках економіки	4		4	20	8
8	Тема 7	Економічні ігри та методика їх використання	4		6	20	8
9	ПК ЗЧ 2					1	10
Разом за змістовим модулем 2		39	10		14	60	50
Усього		150	22		28	100	100

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)										Іспит	Підсумкова оцінка (іспит)
Змістова частина 1					Змістова частина 2						
T1	T2	T3	T4	ПК ЗЧ 1	T5	T6	T7	ПК ЗЧ 2	Max 60	Max 40	Max 100
Max 6	Max 6	Max 6	Max 6	Max 9	Max 6	Max 6	Max 6	Max 9			

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Під індивідуальною роботою студентів розуміється особливий самостійний вид роботи студентів, який виконується ними в позааудиторний час за завданням викладача, за допомогою його консультацій, але без його безпосередньої участі. До таких видів робіт відносяться: 1) конспект (реферування) монографій і статей; 2) складання тестових завдань; 3) складання програм і проведення соціологічного дослідження; 4) складання словника персоналій.

Вимоги: терміни, теми, критерії оцінки – до кожного конкретного виду робіт узгоджуються між викладачем і студентом і не можуть змінюватись протягом семестру.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Наочний (в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН), евристичний, дослідницький, аналізу, дискусії, діагностики

Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – презентація), семінари.

Наочні: ілюстрація, демонстрація.

Практичні: завдання.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості з метою оперативного і якісного засвоєння матеріалу на лекціях і семінарських заняттях використовуються наочні матеріали.

Здобувач ВО виконує контрольні роботи КР1 за матеріалами 1-ї змістовної частини. За цю контрольну роботу він отримує певну кількість балів (розд. 8). Таким чином здійснюється поточний контроль стосовно 2-ї змістовної частини.

Наприкінці семестру студент надає викладачу результати самостійної роботи у персональному конспекті та вибірково, за вказівкою викладача, їх коментує і на підставі цього отримує певну кількість балів; мінімальна кількість балів при цьому становить 60% від максимуму за цю частину роботи; у іншому разі студент повинен допрацювати свій конспект і/або подає виконану індивідуальну роботу до складання підсумкової атестації.

Протягом семестру на лекціях і семінарських заняттях студенту надається можливість отримати відповідний навчально-методичний матеріал (на електронних і/або паперових носіях). Цей матеріал додається до персонального конспекту, який повинен містити розгляд питань, що засвідчують самостійну роботу студента над усіма темами навчальної дисципліни.

В окремих випадках (позапланова практика, сімейні обставини, форс-мажорні ситуації тощо) студент в установленому порядку може бути переведений на індивідуальний графік навчання, що оформлюється належним чином. Відвідування студентом лекційних і семінарських занять скорочується, а роль і обсяг його самостійної роботи зростає. Індивідуальні і контрольні роботи виконуються в додатковий (при необхідності) час навчання у повному обсязі.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль
Поточний контроль відбувається методом реферативних виступів, спостереження за виконанням завдань самостійної роботи, співбесіди та індивідуального опитування. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається двома способами: 1) перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру (спостереження); 2) виконання завдань самостійної роботи.
Підсумковий контроль за змістовою частиною
Підсумковий контроль за 1 змістовою частиною - презентація самостійної роботи студента; Підсумковий контроль за 2 змістовою частиною - тестовий контроль
Підсумковий контроль
Формою підсумкового контролю є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якою студент отримує залік – 60 балів.

Рівень засвоєння матеріалу дисципліни здійснюється шляхом проведення поточного контролю (ПК) у вигляді письмової відповіді на завдання різної складності, виконання етапів індивідуального завдання, відповіді на семінарах та підсумкового контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни складається з оцінок, отриманих за поточний контроль, результатів виконання індивідуального завдання відповідей на семінарах та/або за результатами підсумкового семестрового контролю. У разі успішного навчання протягом семестру, тобто виконання індивідуального завдання, отримання мінімально встановленої суми балів по кожному модулю та ін., підсумкова оцінка може бути виставлена без підсумкового контролю.

За всі контрольні заходи (КЗ) протягом семестру студент може отримати від 0 до 100 балів. Умовою допуску студента до КЗ є мінімальна сума балів, яку студент повинен набрати у разі виконання всіх елементів модулів. Якщо студент не набрав мінімальну суму балів, то він не допускається до КЗ і йому рекомендується набрати цю кількість за рахунок виконання додаткового індивідуального завдання.

Студент, який отримав за всі КЗ протягом семестру не менше 60 балів, за його бажанням, може бути звільненим від підсумкового контролю. Студенту, який набрав за всі КЗ менше 60 балів, слід надати йому можливість виконати додаткові види робіт.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне оцінювання і контроль змістових частин												Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)
Змістова частина 1						Змістова частина 2						
T1	T2	T3	T4	T5	ПК ЗЧ 1	T 6	T 7	T8	T9	T10	ПК ЗЧ 2	
Ма x 8	Ма x 8	Ма x 8	Ма x 8	Ма x 8	Мах 10	Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 8	Мах 10	Мах 100

8.1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала рейтингу	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

9. Критерії підсумкової оцінки та система рейтингових балів

Критерії підсумкової оцінки

- «Відмінно» (90-100 балів) – студент засвоїв весь програмний матеріал, він виділяє найбільш суттєве у питанні, добре знає основні положення, демонструє знання фактичного матеріалу, уміє робити висновки, володіє культурою викладу інформації, викладає знання у логічній послідовності.
- «Добре» (74-89 балів) – студент знає програмний матеріал, не допускає у відповіді серйозних помилок, легко виправляє окремі неточності, якщо викладач вказує на них, відповідає без особливих труднощів на додаткові питання, викладає переважно у логічній послідовності, достатньо чітко висловлює свої думки.
- «Задовільно» (60-73 балів) – студент засвоїв у цілому програмний матеріал, знає основні положення курсу, однак знання не досить глибокі, відчуває труднощі при відповіді на уточнюючі і додаткові питання, надає перевагу питанням репродуктивного характеру, не вміє робити логічних висновків, виявляє не високу культуру викладу знань.

«Незадовільно» (1-59 балів) – не засвоїв більшу частину програмного матеріалу, має тільки певні уявлення про основні положення курсу, при відповіді допускає грубі помилки, які не здатен виправити навіть після коректуючи запитань, не вміє логічно мислити і викладати свою думку.

Система рейтингових балів

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, отриманих за:

- 1) виступ на семінарських заняттях;
- 2) результатів виконання контрольної роботи;
- 3) обов'язкові і додаткові (індивідуальні і самостійні) види навчальної роботи
- 4) атестація.

Обов'язкові види контрольних заходів

1) *Семінарські заняття (8)*: оцінка за відповідь 5 б. Максимальна кількість балів за семінарські заняття дорівнює $5 \text{ б.} \times 8 = 40$ балів.

2) *Поточний контроль*:

Максимальна кількість балів за всі КР дорівнює 40 балів. Розподіл балів по частинам:

КР 1 – 20 балів; КР 2 – 20 балів.

3) *Атестація*: оцінка в 20 балів. Студент отримує атестацію, коли в нього на час атестації здані три теми семінарських занять та складений КР1. Якщо дані пункти не виконані, то студент має змогу під час атестаційної неділі написати КР1 та отримати атестацію.

Додаткові види контрольних заходів (індивідуальна і самостійна робота)

- 4) *Підготовка есе*: максимальна оцінка 10 б.
- 5) *Складання тестових завдань*: максимальна оцінка – 10 б.
- 6) *Складання програми дослідження*: максимальна оцінка – 10 б.
- 7) *Проведення дослідження*: максимальна оцінка – 15 б.
- 8) *Складання словника персоналій*: максимальна оцінка – 10 б.
- 9) *Складання словнику*: максимальна оцінка – 10 б.

10. Рекомендована література

Основна література	1. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. Київ.: КНЕУ, 2006. 708 с.
---------------------------	---

	<p>2. Балягіна І.А., Богорад М.А., Ковальчук Г.О. Методика викладання економіки: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ.: КНЕУ, 2003. 341 с.</p> <p>3. Грицуленко С.І. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012. 224 с.</p> <p>4. Гушулей Й.М., Вітенко І.М. Загальна методика викладання основ економіки: пробний навч. посіб. Тернопіль: Астон, 2004. 108 с.</p> <p>5. Ковальова К.І., Ковальов В.В. Методика викладання економіки в школі: навч. посіб. Київ.: Видавництво Ліра-К, 2012. 184 с.</p>
Додаткова	<p>1. Бандурка О.М., Тюріна В.О., Федоренко О.І. Основи педагогічної техніки: навч. посіб. Харків: ТИТУЛ, 2006. 176 с.</p> <p>2. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки. Харків: Видавництво «Ранок», 2007. 176 с.</p> <p>3. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/derj-stand.html</p> <p>4. Житник Б.О. Методичний порадник: форми і методи навчання. Харків: Вид. група «Основа», 2005. 128 с.</p> <p>5. Методичний порадник для вчителів економіки. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2015. 120 с. 6. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / за ред. О.М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2004. 256 с.</p>
Інформаційні ресурси	<p>1. www.zakon.rada.gov.ua – Вся база «Загальне законодавство» Верховної Ради України</p> <p>2. www.president.gov.ua – офіційний сайт Президента України</p> <p>3. www.kmu.gov.ua – офіційний сайт Кабінету Міністрів України</p> <p>4. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державної служби статистики України</p> <p>5. www.mon.gov.ua – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України</p> <p>6. www.imzo.gov.ua – офіційний сайт Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»</p>